

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้และความหมายของ 「かゝら:kara」 กับ 「けど:kedo」 ที่อยู่ท้ายประโยค ตามแนวทางการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยพิจารณาจากมุมมองแนวคิดเรื่องวัจนกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนคือการคัดเลือกแหล่งข้อมูล, วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล, หลักเกณฑ์การแบ่งประเภทข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ รวมถึงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การคัดเลือกแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ นำมาจากซีดีรอมบทสนทนาจริง ซึ่งสถาบันวิจัยภาษาญี่ปุ่นปัจจุบัน (現代日本語研究会:Gendai nihongo kenkyuukai) เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวเพื่อใช้ศึกษาภาษาผู้หญิงและภาษาผู้ชายในที่ทำงานและนำมาเผยแพร่ไว้ในหนังสือภาษาผู้หญิงในที่ทำงาน (女性のことば・職場編:Josei no kotoba-shokubahen) ปี ค.ศ.1999 และหนังสือภาษาผู้ชายในที่ทำงาน (男性のことば・職場編:Dansei no kotoba-shokubahen) ปี ค.ศ. 2002 ตามลำดับ โดยในหนังสือภาษาผู้หญิงในที่ทำงานเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 11,421 ประโยค จากผู้หญิงทำงานวัย 20 ถึง 50 ปี จำนวน 19 คน ในเขตเมืองหลวงคือจังหวัดโตเกียวและปริมณฑล ตั้งแต่เดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ.1993 ส่วนในหนังสือภาษาผู้ชายในที่ทำงานเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 11,099 ประโยค จากผู้ชายทำงานวัย 20 ถึง 50 ปี จำนวน 19 คน ในเขตเมืองหลวงคือจังหวัดโตเกียวและปริมณฑลเช่นกัน ตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี ค.ศ.1999 ถึงเดือนธันวาคม ปี ค.ศ.2000

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งดังกล่าว เพราะผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลที่เหมาะสมกับหัวข้อวิจัยของตนมากที่สุดคือภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกซีดีรอมบทสนทนาจริงดังกล่าวซึ่งถอดเสียงเป็นตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นไว้แล้วมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทสนทนาจริงในซีดีรอม โดยคัดเลือกประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo ทุกประโยค ยกเว้นประโยคที่ปรากฏอยู่ในบทสนทนาทางโทรศัพท์ เนื่องจากข้อมูลที่ปรากฏจะมีเฉพาะคำพูดของผู้ให้ความร่วมมือเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถพิจารณาคำพูดของฝ่ายตรงข้ามที่โต้ตอบกลับไปได้

3.3 หลักเกณฑ์การแบ่งประเภทข้อมูล

ผู้วิจัยจะแบ่งประเภทข้อมูลที่ได้ตามลักษณะการปรากฏของประโยคส่วนหลัง ซึ่งเป็นเกณฑ์สำคัญดังที่ได้ให้ไว้ในบทที่ 2 เพื่อนำประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo ทั้ง 3 ประเภทไปวิเคราะห์การใช้และความหมายของ kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยคต่อไป ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

หลักเกณฑ์การแบ่งประเภทของประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo

ประเภทของ ประโยคที่ลงท้ายด้วย kara ประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo	ลักษณะการปรากฏของประโยคส่วนหลัง	
	จากบริบท ในด้วภาษา	จากบริบท นอกด้วภาษา
การละ 「省略:shouryaku」	+	-
การกล่าวค้างไว้ 「言い残し:ii'nokoshi」	-	+
การกล่าวจบ 「言い終わり:iowari」	-	-

(เครื่องหมาย + หมายถึง ใช่, เครื่องหมาย - หมายถึง ไม่ใช่)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเรื่องวัจนกรรม (Speech Acts) ของ John. L. Austin (1962) และ John. R. Searle (1969, 1979) มาใช้ในการวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ในส่วนของการใช้ ผู้วิจัยจะนำเกณฑ์การแบ่งระดับของวัจนกรรมของ John. L. Austin (1962) มาใช้วิเคราะห์ประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวว่า kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยคสามารถใช้แสดงการกระทำได้ในระดับใดบ้าง ดังต่อไปนี้

- 1) วัจนกรรมสื่อความ (locutionary act)
- 2) วัจนกรรมปฏิบัติ (illocutionary act) สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ
  - 2.1) วัจนกรรมตรง (direct illocutionary act)
  - 2.2) วัจนกรรมอ้อม (indirect illocutionary act)
- 3) วัจนกรรมบังเกิดผล (perlocutionary act)

2. ในส่วนของความหมาย ผู้วิจัยจะนำเกณฑ์การแบ่งประเภทของวัจนกรรมของ John. R. Searle (1979) มาใช้วิเคราะห์ประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวว่า kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยคสามารถแสดงความหมายได้ในประเภทใดบ้าง ดังต่อไปนี้

- 1) วัจนกรรมการกล่าวความจริง (representative)
- 2) วัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ (directive)
- 3) วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน (commissive)
- 4) วัจนกรรมการกล่าวแสดงออก (expressive)
- 5) วัจนกรรมการกล่าวประกาศ (declaration)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการคำนวณความถี่เป็นร้อยละในการวิเคราะห์การใช้และความหมายของ kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยค รวมถึงเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการไว้และความหมายของ kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยค

3.6 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo ทุกประโยคจากบทสนทนาจริงในซีดีรอม ยกเว้นกรณีที่เป็นบทสนทนาในโทรศัพท์ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างประโยคจากซีดีรอมบทสนทนาจริงได้ทั้งสิ้น 953 ประโยค โดยแบ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากหนังสือภาษาผู้หญิงในที่ทำงาน (Josei no kotoba-shokubahen) ปี ค.ศ.1999 จำนวน 482 ประโยค ซึ่งประกอบไปด้วยประโยคที่ลงท้ายด้วย kara จำนวน 200 ประโยคและประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo จำนวน 282 ประโยคตามลำดับ และข้อมูลที่ได้จากหนังสือภาษาผู้ชายในที่ทำงาน (Dansei no kotoba-shokubahen) ปี ค.ศ. 2002 จำนวน 471 ประโยค ซึ่งประกอบไปด้วยประโยคที่ลงท้ายด้วย kara จำนวน 220 ประโยคและประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo จำนวน 251 ประโยคตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้วิจัยนำข้อมูลตัวอย่างประโยคไปให้ผู้บอกภาษา (ชาวญี่ปุ่น) จำนวน 3 คน ได้แก่ 1) 荻野功:Ogino Isao¹ 2) 福池秋水:Fukuike Akimi² และ 3) 伊藤孝行:Ito Takayuki³ พิจารณาและระบุว่าประโยคใดเป็นประโยคส่วนหลัง เพื่อนำข้อมูลที่จำนวน 2 ใน 3 คนเห็นด้วยมาใช้ พบว่ามีข้อมูลตัวอย่างประโยคที่ผู้บอกภาษาทั้ง 3 คนระบุประโยคส่วนหลังแตกต่างกันหรือระบุประโยคส่วนหลังไม่ได้จำนวนทั้งสิ้น 310 ประโยค โดยแบ่งเป็นประโยคที่ลงท้ายด้วย kara จำนวน 149 ประโยค และประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo จำนวน 161 ประโยค นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลตัวอย่างประโยคที่ผู้วิจัยคัดออกโดยไม่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 150 ประโยค โดยแบ่งเป็นประโยคที่ลงท้ายด้วย kara จำนวน 65 ประโยค และประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo จำนวน 85 ประโยค ทั้งนี้ เนื่องจากข้อมูลตัวอย่างประโยคดังกล่าวปรากฏอยู่ในบทสนทนาที่สั้นมาก หรือไม่ก็เป็นบทสนทนาที่มีคำศัพท์เฉพาะเจาะจงซึ่งเป็นที่รู้จักเฉพาะบุคคลในวงสนทนาเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ได้

¹เพศชาย, อายุ 75 ปี, บ้านเกิดจังหวัดโตเกียว, ระดับการศึกษาปริญญาตรี, เกษียณงาน

²เพศหญิง, อายุ 29 ปี, บ้านเกิดจังหวัดโตเกียว, ระดับการศึกษาปริญญาโท, อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

³เพศชาย, อายุ 30 ปี, บ้านเกิดจังหวัดมิยาจิจิ, ระดับการศึกษาปริญญาเอก, อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดังนั้น จำนวนข้อมูลตัวอย่างประโยคที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จริงจึงมีทั้งสิ้น 493 ประโยค โดยแบ่งเป็นประโยคที่ลงท้ายด้วย kara จำนวน 206 ประโยค และประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo จำนวน 287 ประโยค ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

จำนวนประโยคที่ลงท้ายด้วย kara และประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo

จากซีดีรอมบทสนทนาจริง

แหล่งที่มา	ประโยคที่ลงท้ายด้วย kara (ประโยค)	ประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo (ประโยค)	รวมทั้งหมด (ประโยค)
หนังสือ Josei no kotoba-shokubahen	200	282	482
หนังสือ Dansei no kotoba-shokubahen	220	251	471
รวมทั้งหมด	420	533	953
หักลบ			
ข้อมูลตัวอย่าง ประโยคที่เป็นปัญหา	-214	-246	-460
รวมทั้งหมด	206	287	493

2. แบ่งข้อมูลตัวอย่างประโยคที่ได้ตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) การละ 2) การกล่าวค้างไว้ และ 3) การกล่าวจบ

3. นำข้อมูลตัวอย่างประโยคทั้ง 3 ประเภทมาพิจารณาว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิธีการใช้คำช่วยที่เป็นคำสันธาน kara และวิธีการใช้คำช่วยที่เป็นคำสันธาน kedo หรือไม่ อย่างไร โดยวิธีการใช้คำช่วยที่เป็นคำสันธาน kara มี 3 แบบ ได้แก่

- 1) แสดงเหตุผล (แสดงเหตุผลของการกระทำ)
- 2) ไม่แสดงเหตุผล (แสดงสาเหตุของการตัดสินใจ)
- 3) แสดงเป็นคำช่วยท้ายประโยค

ส่วนวิธีการใช้คำช่วยที่เป็นคำสันธาน kedo มี 7 แบบ ได้แก่

- 1) แสดงความขัดแย้ง
- 2) แสดงการเปรียบเทียบ
- 3) แสดงการเกริ่นนำ
- 4) แสดงการเสนอหัวข้อสนทนา
- 5) แสดงการเรียงลำดับ
- 6) แสดงการแทรกข้อมูลเสริม
- 7) แสดงเป็นคำช่วยท้ายประโยค

4. วิเคราะห์การใช้ข้อมูลทั้ง 3 ประเภท โดยนำเกณฑ์การแบ่งระดับของวัจนกรรมมาพิจารณาว่า kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยคในประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo แต่ละประเภทรูปนั้นสามารถใช้แสดงการกระทำได้ในระดับใดบ้าง

5. วิเคราะห์ความหมายข้อมูลทั้ง 3 ประเภท โดยนำเกณฑ์การแบ่งประเภทของวัจนกรรมมาพิจารณาว่า kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยคในประโยคที่ลงท้ายด้วย kara กับประโยคที่ลงท้ายด้วย kedo แต่ละประเภทรูปนั้นสามารถแสดงความหมายได้ในประเภทใดบ้าง

6. เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การใช้และความหมายของ kara กับ kedo ที่อยู่ท้ายประโยคทั้งในระดับและประเภทของวัจนกรรม เพื่อค้นหาส่วนที่เหมือนและส่วนที่ต่างกัน